

do rúk poslankýň a poslancov Národnej rady Slovenskej republiky
Námestie Alexandra Dubčeka 1
812 80 Bratislava 1

Klub SMER - sociálna demokracia
Klub HLAS - sociálna demokracia
Klub Slovenská národná strana
Klub Progresívne Slovensko
Klub Sloboda a Solidarita
Klub KDH
Klub SLOVENSKO, ZA ĽUDÍ, KÚ

Doručované e-mailom

Váš list číslo/zo dňa
nepredchádza

Naše číslo
5352/2026/KVOP

Bratislava
1. 6. 2026

Stanovisko verejného ochrancu práv k vládnemu návrhu zákona č. 363/2011 Z. z. o rozsahu a podmienkach úhrady liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín na základe verejného zdravotného poistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (parlamentná tlač 1335)

Vážená pani poslankyňa Národnej rady Slovenskej republiky,
vážený pán poslanec Národnej rady Slovenskej republiky,

dovoľujem si Vás osloviť v súvislosti s vládnym návrhom zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 363/2011 Z. z. o rozsahu a podmienkach úhrady liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín na základe verejného zdravotného poistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len "vládný návrh zákona"), ktorý bol Národnej rade Slovenskej republiky doručený dňa 7. mája 2026.

V zmysle návrhu programu 52. schôdze Národnej rady Slovenskej republiky figuruje vládny návrh zákona (**parlamentná tlač 1335**) ako 25. bod programu. Vládny návrh zákona obsahuje spolu 133 novelizačných bodov, **z ktorých viaceré adresujú výhrady**, ktoré som vyslovil vo svojom návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov zo dňa 15. mája 2025. Ústavný súd Slovenskej republiky prijal moje podanie dňa 28. mája 2025 na ďalšie konanie (PL. ÚS 1/2025).

Znenie návrhu na začatie konania som Vám doručil listom č. 4172/2025/KVOP dňa 15. mája 2025. Podrobnosti k návrhu nájdete aj na web sídle: <https://vop.gov.sk/obratil-som-sa-na-ustavny-sud-slovenskej-republiky-vo-veci-zakona-o-rozsahu-a-podmienkach-uhrady-liekov-pravna-uprava-postupu-zdravotnych-poistovni-pri-schvalovani-uhrady-lieku-na-vynimku-je-lud/>.

Rád by som v tomto kontexte vyzdvihol, že vládny návrh zákona bol pripravovaný v riadnom legislatívnom procese, pri zapojení širokého spektra aktérov - patientskych organizácií, lekárskej obce, zdravotných poisťovní, výrobcov liekov, štátnych orgánov a ďalších dotknutých subjektov.

Ja sám som bol do dialógu s Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky opakovane prizvaný, pričom ministerstvo na moje pripomienky starostlivo prihliadalo. Mám za to, že **vládny návrh zákona reprezentuje vyvážený celosektorový prienik záujmov**. Je to zároveň dôvod, pre ktorý sa pri plnom rešpekte k nezávislému postaveniu parlamentného zboru obraciam na Vás, vážené panie poslankyne a vážení páni poslanci, **s apelom, aby ste k predkladanému vládnemu návrhu zákona pristupovali s týmto vedomím a zachovali vládny návrh zákona v podobe, v akej vstupuje na parlamentnú pôdu**.

Vládny návrh zákona obsahuje množstvo systémových zmien; z pohľadu riešení, ktoré ponúka vo vzťahu úhrade liekov na výnimku, však považujem za dôležité poukázať na niekoľko významných posunov smerom k posilneniu právnych záruk a k zlepšeniu prístupu k základnému právu na bezplatnú zdravotnú starostlivosť na základe zdravotného poistenia.

Vládny návrh zákona **pristupuje k zmenám v mechanizme úhrady liekov na výnimku v synergii s úpravou podmienok úhrady kategorizovaných liekov**. Potvrdzuje tým, že oba úhradové mechanizmy predstavujú vzájomne prepojené nástroje prerozdelenia verejných zdrojov v zdravotníctve, ktoré musia fungovať v rovnováhe s cieľom zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti, pri súčasnom zachovaní finančnej stability systému verejného zdravotného poistenia.

Návrh zároveň **jasne odčleňuje mechanizmus úhrady liekov na výnimku od prípadov, v ktorých zdravotné poisťovne rozhodujú o benefitoch** pre svojich poistencov.

Za kľúčový moment v kontexte zvýšenia miery právnych záruk vo vzťahu k napĺňaniu základného práva na zdravotnú starostlivosť na základe zdravotného poistenia za podmienok, ktoré ustanoví zákon, považujem fakt, že vládny návrh zákona **konštruje úhradu lieku na výnimku ako zákonný nárok, ktorý viaže na splnenie jasne zákonom**

definovaných kritérií. Kým doposiaľ je rozhodovanie o poskytnutí úhrady lieku na výnimku závislé od internej metodiky jednotlivých zdravotných poisťovní, navrhovaná právna úprava vytvára jednotný zákonný rámec, ktorý má platiť rovnako pre všetkých poistencov bez ohľadu na to, v ktorej zdravotnej poisťovni sú poistení.

Vládny návrh zákona **ruší výdavkový strop v podobe čisto byrokratického filtra**, zavádza zároveň **nové nástroje sledovania čerpania prostriedkov verejného zdravotného poistenia**, s ktorými spája posilnenie právomocí Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. Zavedením jasnejších pravidiel do mechanizmu úhrady lieku na výnimku chráni verejné zdroje, a tým aj ústavnú záruku toho, že v rozsahu zdrojov, ktorými disponuje verejné zdravotné poistenie, sa každému občanovi poskytne zdravotná starostlivosť z týchto zdrojov.

Výrazne pozitívne hodnotím a oceňujem **zmeny týkajúce sa procesnej stránky rozhodovania o úhrade lieku na výnimku.** Predkladateľ zaujíma jednoznačné stanovisko **k povahe rozhodovania zdravotných poisťovní ako vrchnostenského**, v ktorom je výsledok rozhodovania zdravotnej poisťovne individuálnym správnym aktom podliehajúcim súdnemu prieskumu v sústave správneho súdnictva.

Takáto úprava posilňuje právnu istotu poistencov a zároveň môže prispieť k predchádzaniu nadmernej judicializácie zdravotníctva, ktorá by mohla negatívne vplyvať na stabilitu systému verejného zdravotného poistenia.

Vládny návrh zákona odstraňuje aj ďalšie z mnou vytykaných častí platnej právnej úpravy tým, že **presne určuje náležitosti žiadosti** o úhradu lieku na výnimku a výslovne zakazuje zdravotným poisťovniam požadovať od pacientov údaje nad rámec zákona.

Pozitívne hodnotím aj **zavedenie lehôt do kategorizačného konania** s cieľom jeho urýchlenia a zohľadnenie potrieb pediatrických pacientov. Za významný krok smerom k transparentnejšej a dátovo orientovanej liekovej politike považujem **zavedenie povinnosti zdravotných poisťovní sprístupňovať ministerstvu údaje o súhlasných a nesúhlasných rozhodnutiach** o úhrade liekov na výnimku v anonymizovanej podobe.

Poukazujem tiež na to, že vládný návrh zákona vychádza z predpokladu, že zabezpečenie dostupnosti inovatívnej liečby musí byť spojené s primeranou mierou spoločenskej zodpovednosti farmaceutických spoločností za zaradenie liekov do systému štandardnej úhrady s cieľom zabezpečiť rovný prístup pacientov k zdravotnej starostlivosti.

Za dôležitý aspekt návrhu považujem zavedenie opatrení adresovaných držiteľom registrácií liekov tak, **aby výnimkový režim nepredstavoval dlhodobú náhradu za riadny vstup liekov do systému kategorizácie.**

Hoci na tomto mieste poukazujem len na vybrané okruhy úpravy vládneho návrhu zákona, už tento stručný výpočet prienikov s výhradami, ktoré som formuloval vo svojom návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov jasne dokladuje, že ide o veľmi náročnú systémovú zmenu. Očakávam preto, že Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky naplní v neskorších štádiách legislatívneho procesu svoj zámer nadviazať na túto úpravu

ďalšími zmenami, s cieľom posilniť inštitucionálnu architektúru ochrany práva na bezplatnú zdravotnú starostlivosť na základe zdravotného poistenia a nájde pre svoje návrhy podporu na pôde parlamentu.

S úctou

JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M. (Tübingen) v. r.